

Ka Lako Pele

'Ōwehe Laulā:

Ke ho'omaka ka lua'i pele, hiki ke kia'i ke kahe 'ana ma nā 'ano like 'ole. 'O kekahi o nā kia'i ma'amau 'o ia ho'i ka hō'oiā i ka lako o ka pele. I kēia ha'awina, e ho'omaulia ana nā haumāna i ka lako pele ma muli o ka hohonu, ke ākea, a me nā ana māmā holo (velocity) o nā 'ā pele.

Pili I Ka Hawai'i

Ho'ohana nā kānaka Hawai'i i nā ana kahe pele ma ko lākou moku-puni. Ho'ohana 'ia nā ana kahe pele i wahi awaloa, wahi ho'omalū mai ka 'ino a nā kaua a me ka 'ohi 'ana i ka wai i ke komo 'ana o ke ana kahe pele.

Nā Pahuhopu:

E a'o ana ka haumana:

- e ho'omaulia i ka lako pele no 'ekolu mau 'ā pele;
- e maopopo 'oi a'e ka pele e kahe wikiwiki i loko o ke ana kahe pele hohonu ma mua o kekahi ana kahe pele hāiki a pāpa'u; a me
- e maopopo pehea e kia'i ai nā kānaka 'epekema i ka lako pele.

Nā Pono Ha'awina:

- Nā mīkini helu
- Ka Pepa Ha'awina Haumana: "Ka Lako Pele"

Ke Ka'ina Hana Ha'awina:

1. E wehewehe i nā haumāna hiki ke kia'i 'ia ke kahe 'ana o ka lua'i pele ma ke ana 'ana i ka nui o ka pele e kahe a'e i ka 'ili honua.
2. Ma hope o ka puka 'ana a'e o ka pele, e ma'alili a pa'a o waho a laila ho'okumu 'ia he mau ana kahe pele i hiki ka pele ke kahe mai. Ho'olako 'ia ka pele i mua pono o ke 'ā pele ma ia mau ana kahe pele. Hiki i nā kānaka 'epekema ke ana i ka lako pele mai ka puka mālamalama i loko o nā ana kahe pele.
3. I kēia ha'awina, e ho'omaulia ana nā haumāna i ka lako pele me ka ha'ilula like i ho'ohana 'ia e nā kānaka 'epekema.
4. E kāka'ahi i nā mīkini helu a me ka Pepa Ha'awina Haumana: "Ka Lako Pele" i nā haumāna pākahi. Hiki ke ho'omaulia ka lako pele e kaha ana i loko o ke ana kahe pele me kēia ha'ihelu:

$$\text{Hohonu (Depth)} \times \text{Ākea (Width)} \times \text{Māmā Holo (Velocity)} = \text{Ka Lako Pele}$$
5. E noi i nā haumāna e nānā i ka pakuhi ma ka Pepa Ha'awina Haumana: "Ka Lako Pele." E hō'ike pehea e ho'omaulia ai i ka lako pele no ke 'ā pele mua a e ho'ohana i ka 'ike i loko o ka pakuhi.
6. E noi i nā haumāna e ho'ohana i ka mīkini helu e ho'oholo i ka lako pele no nā 'ā pele pākahi, a laila e ho'opiha i ka pakuhi a pane i nā nīnau. E kūkākūkā i nā pane i ka papa.

Nā Pane I Ka Pepa Ha'awina Haumana:

1. 2.046 m³/kekona (sec) (hiki ke kolikoli i 2.05 m³/kekona)
2. 1.197 m³/kekona (hiki ke kolikoli i 1.20 m³/kekona)
3. 0.832 m³/kekona (hiki ke kolikoli i 0.83 m³/kekona)
4. Ke 'Ā pele #1
5. 'A'ole pololei. E 'okoā ana nā wehewehe.

Ka Lako Pele

Nā Kuhikuhi: Hiki ke kia‘i ‘ia ke kahe ‘ana o ka lua‘i pele ma ke ana ‘ana i ka nui o ka pele e kahe a‘e i ka ‘ili honua. Ma hope o ka puka ‘ana a‘e o ka pele, e ma‘alili a pa‘a o waho a laila ho‘okumu ‘ia he mau ana kahe pele i hiki ka pele ke kahe mai. Ho‘olako ‘ia ka pele i mua pono o ke ‘ā pele ma ia mau ana kahe pele. Hiki ke ho‘omaulia ‘ia ka lako pele me kēia ha‘ihelu:

$$\text{Hohonu (Depth)} \times \text{Ākea (Width)} \times \text{Māmā Holo (Velocity)} = \text{Ka Lako Pele}$$

E ho‘ohana i kēia ha‘ihelu e ho‘omaulia i ka lako pele no nā ‘ā pele pākahi i ka pakuhi. E kākau i ka pane i ke kōlamu hope, a laila pane i nā nīnau ma lalo nei.

	Ka Hohonu (nā mika)	x	Ke Ākea (nā mika)	x	Ka Māmā Holo (i loko o mika/kekona)	=	Ka Lako Pele (i loko o mika ³ /kekona)
1.	Ke ‘Ā pele #1	0.6 m	x	1.1 m	x	3.1 m/kek	= _____m ³ /kek
2.	Ke ‘Ā pele #2	0.3 m	x	2.1 m	x	1.9 m/kek	= _____m ³ /kek
3.	Ke ‘Ā pele #3	0.8 m	x	0.8 m	x	1.3 m/kek	= _____m ³ /kek

1. ‘O ke ‘ā pele hea ka mea e hāpai i ka pele he nui? _____

2. E kālailai i ka ‘ōlelo ma lalo nei. E ho‘oholo inā pololei a i ‘ole ‘a‘ole pololei a wehewehe mai i kou pane.

‘Oi a‘e ka pele e kahe lohi i loko o ke ana kahe pele pāpa‘u ma mua o kekahi ana kahe pele ākea me ka pele e kahe wikiwiki.
